

Litvánia: a regionális növekedés intelligensebb módja

2004-es uniós csatlakozása óta Litvánia jelentős előrelépéseket tett a kereskedelmi és üzleti ágazatok terén, hogy megfeleljen az Unió szigorú szabályainak. Bár az uniós beruházások segítettek a növekedés és a munkahelyteremtés fellendítésében, ennek az átalakuló országnak most már a vállalkozásokra és az oktatásra kell összpontosítania, hogy fokozza hazai és külföldi versenyképességét.

Litvánia területe 65 300 km², lakossága alig 3 millió fő, ezzel a három balti köztársaság közül a legnagyobb és a legdélebben található. Kelet-Európában, a Balti-tenger mellett helyezkedik el, északi szomszédja Lettország, délről és keletről Belarusz, délről Lengyelország, délnyugatról pedig Oroszország (Kalinyingrád exklávé) határolja.

Apró, elszórt tavak borítják, alföldjein termékeny a talaj, természeti erőforrásai közé a szántóterületek, a tőzeg és a borostyán (megkövesedett gyanta) sorolhatók. Uniós tagságának éveiben Litvánia exportja markánsan az uniós piacok felé irányult; 2017-ben a Litvániából származó áruk 70%-át az EU-ban értékesítették. Kormánya azonban komoly kampányt folytat, hogy vonzóvá tegye az országot a külföldi befektetők számára, és továbbfejlessze az exportpiacokat.

2017-ben a bruttó hazai termék (GDP) 3,9%-kal bővült, míg a 2018-as előrejelzés 3,2%-os növekedést mutat. Előnyös földrajzi fekvésének köszönhetően igen fejlett közlekedési összeköttetésekkel, korszerű tengeri kikötővel, virágzó informatikai hálózattal, továbbá magasan képzett, de olcsó munkaerővel rendelkezik.

Litvánia fejlett magánvállalati ágazata a feldolgozó- és szolgáltatási ágazatokra fókuszál, ideértve az élelmiszer-, olaj- és vegyipart, az informatikát, a pénzügyi szolgáltatásokat, a közlekedést, az építőipart, a biotechnológiát, a kutatást és fejlesztést, valamint az idegenforgalmat.

Tanulási görbe

2017-ben a munkanélküliségi ráta 7% volt, a munkaerő teljes létszáma 1,467 millió fő, ami azt mutatja, hogy a munkaerőpiaci feltételek folyamatosan javulnak. Az ország egyike a legképzettebbeknek az európai földrészen, az Eurostat szerint itt a legnagyobb a diplomások aránya a 30-34 éves korosztály körében. Az online tanulás igen népszerű, és szinte minden fiatal szakember beszél angolul.

Az infrastruktúra, a vállalkozásbarát gondolkodásmód, az egyre növekvő tehetségkínálat és Európa közel legalacsonyabb fizetései nagy vonzerőt jelentenek, különösen a külföldi befektetők számára. Litvániának azonban oda kell figyelnie arra, hogy a vállalatai dinamikusabbak és versenyképesebbek legyenek, valamint arra, hogy az oktatási és képzési rendszer igazodjon a munkaerőpiaci igényekhez.

2016-ban a litván gazdaság legfontosabb ágazatai a következők voltak: nagy- és kiskereskedelem, közlekedés, szállás-hely-szolgáltatás és vendéglátás (32,2 %); ipar (22,1 %); valamint közigazgatás, honvédelem, oktatás, emberi egészség és szociális munka (14,5 %).

Vezető exportterméke a finomított nyersolaj, ezt követi a műtrágya, búza, gépek és berendezések, vegyi anyagok, műanyag, textilek és élelmiszer. Az uniós átlaghoz képest az ország nagy feldolgozóipari ágazattal rendelkezik, amely főként az alacsony-közepes technologiaigényű iparágakon alapul.

A virágzó IKT-ágazat nagy vonzerővel rendelkezik a Baltikum legnagyobb technológiai vállalatai számára, az informatika, lézertechnológia, biotechnológia, nanotechnológia és anyagtudomány pedig egyre nagyobb szerepet játszik az ország gazdaságában.

A mezőgazdaság hagyományosan mindig is fontos társadalmi és gazdasági szerepet játszott Litvániában, az ország gazdaságának második legnagyobb ágazata. A mezőgazdasági földterület jelenleg az ország teljes területének 60%-át teszi ki, az erdőterület 32%-ot, a lakosságnak pedig 42%-a él vidéki területeken.

A 2004-es uniós csatlakozást követően az ágazat radikális reformokon ment keresztül, hogy megfeleljen az Unió szigorú élelmiszerbiztonsági előírásainak. 2016-ban a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek – beleértve a gabonát, burgonyát, cukorrépát, lent, zöldségeket, marhahúst, tejet, tojást, sertést, sajtot és halat – a litván export 19,4%-át tették ki. A biogazdálkodás szintén egyre bővül, és a balti államok közül jelenleg Litvániában használják a második legnagyobb területet erre a célra. ➤

A KOHÉZIÓS POLITIKAI BERUHÁZÁSOK HATÁSA LITVÁNIÁBAN

AZ UNIÓS ÁTLAGHOZ VALÓ GYORS FELZÁRKÓZÁS: 2004-2016 között Litvánia 25 százalékponttal került feljebb a konvergencialétrán: 2004-ben az egy főre jutó GDP uniós átlagának mintegy **50%**-áról 2016-ra elérte a **75%**-ot. Ezek az adatok azt mutatják, hogy az ország elérte a kevésbé fejlett és az átmeneti régiók közötti küszöböt. Uniós beruházások nélkül az egy főre jutó GDP közel 4 százalékponttal alacsonyabb lenne.

A PÉNZÜGYI ÉS GAZDASÁGI VÁLSÁG NEGATÍV HATÁSAINAK ENYHÍTÉSE: Az uniós alapok nem csupán a GDP és a foglalkoztatás növekedéséhez járultak hozzá, hanem a jelenlegi gazdasági válság negatív hatásainak csökkentésében is segítettek. Ebben az időszakban az uniós alapok segítettek észszerű szinten tartani az állami beruházásokat (2010-2012 során az uniós alapok az **összes állami beruházásnak mintegy 80%-át** tették ki Litvániában).

TÖBB ÉS JOBB MUNKAHELY: 2015-ben a 15-64 év közöttiek körében a foglalkoztatási ráta mintegy 1,4 százalékponttal nőtt, míg a munkanélküliségi ráta átlagosan 2,3 százalékponttal csökkent. Ráadásul a **létrehozott munkahelyek 61%-a** jó vagy nagyon jó munkahelynek minősül (azaz olyan munkahelynek, amely magasabb képesítést igényel, és nagyobb hozzáadott értéket teremt). Ezenkívül a létrehozott munkahelyek közel fele (47%) állandó munkahelynek tekinthető.

JELENTŐS MÉRTÉKBEN JAVULT A KKV-K FORRÁSHOZ JUTÁSA: Az uniós források kulcsszerepet játszottak abban, hogy a gazdasági válság keretében kialakult hitelválság során a kkv-k finanszírozáshoz jussanak, ami sok cégnek segített abban, hogy folytathassa üzleti tevékenységét. A hiteleknek mintegy 60%-át működtetőkére fordították, ami felszínen tartotta a vállalkozásokat. Az uniós finanszírozás az új technológiába és a gyártási eljárások fejlesztésébe történő beruházásokat is fenntartotta. A 2007-2013 közötti programozási időszakban **11 000 kkv** jutott finanszírozáshoz, és **2 400 magánvállalat** használta innovációra az uniós alapokat.

MEGFELELŐBB KÖRNYEZETVÉDELMI ELŐÍRÁSOK: az uniós előírásoknak nem megfelelő hulladéklerakók közül sokat bezártak, míg az újrahasznosított hulladék mennyisége több mint 10 százalékponttal nőtt. 2011-2015 között a vízellátási és a szennyvízkezelési infrastruktúra fejlesztésének eredményeként a szennyvízhálózathoz nem csatlakozó emberek aránya **24%-kal**, a vízhálózathoz nem csatlakozottak aránya pedig **15%-kal** csökkent.

AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ CÉLKITŰZÉSEKHEZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁS, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGRA: Az uniós alapok jelentik a többlakásos társasházak energiahatékonysági intézkedéseinek fő finanszírozási forrását. 2015 végére az 1993 előtt épített társasházak 4,4%-át újították fel. 2014 végére a középületek 5,4%-ánál megvalósított energiahatékonysági intézkedések következtében **a teljes éves energiafogyasztás közel 3%-kal csökkent**.

SZUPERGYORS SZÉLES SÁVÚ INTERNET-HOZZÁFÉRÉS BIZTOSÍTÁSA: Az uniós finanszírozás járult hozzá Litvánia széles sávú internetes infrastruktúrájának kiépítéséhez. 2012-ben a **széles sávú lefedettség** az ország területének **97%-ára** terjedt ki, az összes e-szolgáltatás 35%-át pedig uniós finanszírozás segítségével biztosították.

INNOVATÍV MEGOLDÁSOK FOKOZZÁK A VISAGINASBAN REJLŐ POTENCIÁLT

Visaginas továbbra is ígéretes város, bár az Ignalina Atomerőmű, amely korábban a város első számú munkáltatója volt, már nem üzemel. A város gazdasága szempontjából elengedhetetlen, hogy a tipikus, egyetlen iparággal rendelkező város korszerű, kedvező üzleti környezettel rendelkező regionális központtá váljon.

E folyamat részeként egy új ipari park készül, amely innovatív technológiai megoldásokat és gyártási innovációt hozhat létre. A Smart Park Visaginas projekt célja, hogy egy korábbi katonai bázisból az innovatív ipar telephelyét hozza létre.

A projekt a terület megtisztításával, és a leromlott állapotú épületek és infrastruktúra elbontásával vagy átszervezésével kezdődött. A megújult területen kis és közepes vállalkozások, valamint kutatási és kísérleti fejlesztési projektek kapnak helyet. Célja, hogy a térséget vonzóvá tegye a nagyberuházások számára.

A légzéstámogató orvostechnikai eszközök vezető európai gyártója például 10 millió EUR-t fektet be, hogy megépítse Litvániában második gyártóüzemét. A vállalat mintegy 200 mérnöki, gyártási, valamint kutatási és fejlesztési szakembert tervez felvenni a fejlesztési projekt első szakaszában.

A vállalat visaginaszi fióktelepe, amely már most partneriségek kialakításán dolgozik a városban, munkavállalói számát 1000 főre kívánja bővíteni az elkövetkező 10 évben. 2016 óta szakmai gyakorlati lehetőséget kínál a helyi szakképző iskola mechatronika-tanulói számára.

Több mint 2,9 millió EUR-t különítettek el a projekt megvalósítására, ebből közel 1,3 millió EUR-t az EU biztosított.

INTELLIGENS IRÁNYVÁLTÁS A KLAIPÉDAI EGYETEMEN

A „Development of the Marine Valley Nucleus and Renewal of Study Infrastructure (JURA), Stage II” projektet a Klaipėdai Egyetem campusán hajtják végre. Általános és technológiai kutatási és fejlesztési, valamint innovációs infrastruktúra létrehozására töreksenek az új tudományos labor épületében, K+F berendezések segítségével, ami hozzájárul az intelligens szakosodási szektorban a K+F infrastruktúra megújulásához és fejlesztéséhez.

A legújabb K+F infrastruktúrát tudományos kutatásra, a K+F kereskedelmi hasznosítására, valamint a tengeri környezettel kapcsolatos és tengeri technológiai kutatásra hozták létre az orvosi biológia, fizikai és műszaki tudományok területét érintő kísérleti (technológiai) fejlesztés keretében, kellőképpen kihasználva az újonnan felszerelt laboratóriumokat.

A projekteredmények közé tartozik 80 általános munkahely létrehozása az új K+F infrastruktúra keretében végzett tudományos kutatás területén, valamint négy tudományos laboratórium felállítása, amelyek közül három teljesen felszerelt laboratórium. Általánosságban a projekt megerősítette a kutatási tevékenységeket, serkentette az új együttműködési megállapodásokat a tudomány és a kutatás területén más gazdasági szervezetekkel, például kutatóintézetekkel és vállalkozásokkal, és ily módon fellendítette a K+F kereskedelmi hasznosításának folyamatait.

A projektet az uniós strukturális alapokból és az állami költségvetésből finanszírozták.

KÉSZSÉGEK ÖTVÖZÉSE A VILNIUSI KÖZÖS ÉLETTUDOMÁNYI KÖZPONTBAN

Egy modern központ jött létre a litván fővárosban, amely kutatással, tanulmányokkal és technológiai fejlesztéssel foglalkozik a biotechnológia és a molekuláris orvostudomány területén. Évről évre több mint 200 kutató, 160-nál is több PhD-hallgató, mintegy 80 technikus és közel 300 végzős BA- vagy MA-szakos hallgató részére biztosít kutatási lehetőségeket. Egy „bioinkubátort” is magában foglal, ahol a hallgatók és kutatók részvételével létrejött induló vállalkozások találhatók.

A létesítmény az oktatási intézmények és vállalkozások közötti új típusú, többretegű együttműködés egy példája.

A projekt költsége 41 075 805 EUR, amelyből 37 757 019 EUR-t az ERFA biztosított; célja, hogy több hallgató számára növelje a biotechnológiák és a molekuláris orvostudomány feltörekvő területének vonzerejét, és fejlessze e hallgatók gyakorlati készségeit az intelligens szakosodási prioritások vonatkozásában.

A központ egyben neves tudósoknak is otthont ad: S. Klimašauskas professzor nemrég kapta meg a tekintélyes Európai Kutatási Tanács úttörő kutatóknak juttatott ösztöndíját, 2016-ban pedig V. Šikšnyš professzort kémiai Nobel-díjra jelölték.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

www.gmc.vu.lt

A SZÉLES SÁVÚ INTERNET A VIDÉKI TERÜLETEK FELÉ FORDUL

A RAIN és a RAIN-2 projektek végrehajtása során 9 132 kilométeren fektettek le száloptikás kábeleket. Ma Litvánia lakosságának 98,7%-a rendelkezik széles sávú hozzáféréssel. Az e projektek által teremtett lehetőségek már elérhetők a hálózatüzemeltetők számára, hogy szolgáltatásokat nyújthassanak a végfelhasználók, azaz vidéki iskolák, könyvtárak és nyilvános internet-központok, helyi önkormányzatok, vidéki lakosok és vállalkozások számára.

A vidéki területeken összesen körülbelül 1 millió lakost sikerült elérni a RAIN-infrastruktúrának köszönhetően, amelyet 20 éves időtartamra építettek ki. Az ERFA 72 857 822 EUR-t biztosított a teljes 81 696 552 EUR ráfordításból, amelyet a „Vidéki területek információtechnológiai széles sávú hozzáférése (RAIN)” elnevezésű projekt számára különítettek el.

Ez az infrastruktúra egy folyamatos, megbízható és biztonságos szolgáltatás révén megnyitotta a – szükség szerint – nem csupán a szövegekhez, hanem hangokhoz és képekhez való hozzáférés lehetőségét is. A széles sávú hálózatot oly módon alakították ki, hogy sebessége jelentős költségek nélkül növelhető.

A RAIN-2 volt az egyik győztese az Európai Bizottság 2015-ös széles sávú internet pályázatának (Broadband Awards), amelyen nemzetközi szakértőkből álló zsűri jelölte legjobb projektnek a „Társadalmi és gazdasági hatás és elérhetőség” kategóriában.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

www.placiajuostis.lt/en

ELŐZŐSÁVBAN AZ OLIMPIAI ARANYÉRT KLAIPÉDÁBAN

Klaipėda modern uszodája újabb fontos lépést jelent a városi térség kültéri és egészséggel kapcsolatos tevékenységeinek fejlesztése terén. A város olimpiai uszoda megépítésével kapcsolatos ambiciózus tervei mintegy tíz éve kezdődtek, ehhez a litván úszók által nemzetközi versenyeken elért eredményekre adott válaszul erőteljes támogatást kapott a régió profi sportolójától.

A városvezetés tágabb megközelítést alkalmazott, és egy többfunkciós központ megépítése mellett döntött, amely megfelel mind a sportolóknak, mind a sportos város lakóinak.

A balti államokban elsőként az uszodát fejlett technológiai megoldások alkalmazásával építették. Nagy hangsúlyt kaptak a környezetbarát megoldások: az A+ energiahatékony épületen napelemek találhatók, amelyek villamos energiát állítanak elő a többfunkciós központ számára, továbbá elektromos járművekhez való töltőállomással is rendelkezik stb.

A medence megfelel a FINA előírásainak: 50 m hosszú, 10 sáv, rendelkezik rajthelyekkel, időmérő rendszerrel és lépcsőzetes nézőtérrel.

Több, mint medence

Ugyanakkor a központ alapfeladata, hogy az iskolarendszeren kívüli oktatáshoz, egészséges és szabadidős tevékenységekhez nyújtson helyszínt. Az egyik alkalmazott technológiai megoldás a víz mélységének és hőmérsékletének változtatására irányuló lehetőség, amelynek segítségével a medencét könnyedén módosítani tudják gyermekúszáshoz vagy várandós nők sporttevékenységeihez, vízi gimnasztikához, fogyatékosággal élők és idősek igényeihez.

Az uszoda másik sajátossága a kilenc méter mély merülőmedence, amely különleges kiképző központként fog szolgálni. Itt kapnak lehetőséget a litván haditengerészet tagjai, a Balti-tengeren végzett kutatásaikért ismert nemzeti, víz alatti régészeti szakemberek, valamint búvármentők készségeik fejlesztésére.

Az építési beruházásra irányuló szerződés teljes összege 16,6 millió EUR, amelyből 11,6 millió EUR-t az uniós strukturális alapok biztosítottak a projekt megvalósításához, 4 millió EUR-t Klaipėda Város Önkormányzata nyújtott, 1 millió EUR pedig az állami költségvetésből érkezett. ■